

BÖLÜM 5

AFET SONRASI ÇOCUKLARDA BESLENME VE İSHALLİ HASTALIKLAR

Mehmet Emin PARLAK¹

GİRİŞ

Afetler; ekonomik, sosyal ve ya fiziksel kayıpla sonuçlanan, insanların gündelik faaliyet ve yaşamlarında kesintiye neden olarak, insanların kendi kaynakları ile kendilerine yetmemesine neden olan olaylardır. 150 milyona yakın insan her yıl afetlere maruz kalarak, yerleşimlerini terk etmektedir. Bu insanlar hem fiziksel hem de ruhsal olarak etkilenmektedir. Çocuklar riskli gruplar arasında afetlerden önemli derecede etkilenen grubu oluşturmaktadır. Milyonlarca çocuk dünya genelinde doğrudan veya dolaylı bir şekilde her yıl afetlerden etkilenmektedir (1, 2). Çocuklar yetişkinlerden farklı olarak tehlikenin farkına daha geç varmakta ve tehlikeye daha fazla maruz kalmaktadır. Çocuklar gelişimlerini henüz tamamlamadıklarından biyolojik ve kimyasal ajanlardan daha fazla etkilenmektedirler. Çocuklar en hassas ve afetlerden en çok etkilenen grubu oluşturmaktadır. Afetlerden sonra çocuklar aile bireylerinden bazılarını kaybetme, sevdiklerinin yaralanması, korkma, duygularını kötü yönden etkileyecek olaylar yaşama gibi çok farklı olaylar yaşayabilmektedir. Tüm bu yaşananlar çocukları hem fizyolojik hem de ruhsal olarak etkilemektedir. Afetlerden önce planlamalar yapılmalı, yerel ve ulusal ruh sağlığı hizmeti sunumu organize edilmeli, afetlerden sonra çocukların travmayı atlatmaları için aile ile buluşturma sağlanmalı, sosyal destek verilmeli, olayların tanımlanması ve algılanması için fırsat verilmeli ve belirsizlikler ortadan kaldırılmalıdır (3).

¹ Uzm. Dr., Kahta Devlet Hastanesi, meparlak02@gmail.com

KAYNAKLAR

1. Kaya E, Özcebe H. Afetlerin çocuk sağlığı üzerindeki etkileri. *TAF Preventive Medicine Bulletin*. 2013;12(4): 455-464.
2. Işık Ö, Aydınlioğlu HM, Koç S, vd. Afet yönetimi ve afet odaklı sağlık hizmetleri. *Okmeydanı Tıp Dergisi*. 2012;28(2), 82-123.
3. Gözübüyük A, Duras E, Dağ H, vd. Olağanüstü durumlarda çocuk sağlığı. *Journal of Clinical and Experimental Investigations*. 2015;6(3): 324-330.
4. Karabulut D, Bekler T. Doğal afetlerin çocuklar ve ergenler üzerindeki etkileri. *Doğal Afetler ve Çevre Dergisi*. 2019;5(2): 368-376.
5. Özkan B, Kutun FÇ. Afet psikolojisi. *Sağlık Akademisyenleri Dergisi*. 2021;8(3): 249-256.
6. Shaw JA, Espinel Z, Shultz JM. *Children: stress, trauma and disaster* (p. 141). Florida: Disaster Life Support Publishing; 2007.
7. Salama P, Assefa F, Talley L, et al. Malnutrition, measles, mortality, and the humanitarian response during a famine in Ethiopia. *Jama*. 2001;286(5): 563-571.
8. WHO. Guiding principles for feeding infants and young children during emergencies. Geneva: World Health Organization; 2004.
9. Aycan S, Toprak İ, Yüksel B, vd. Afet durumlarında beslenme hizmetleri. Ankara: T.C. Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü; 2002.
10. WHO. The management of nutrition in major emergency. Geneva: World Health Organization; 2000.
11. WHO. Communicable disease control in emergencies: a field manual edited by M.A. Connolly. Geneva: World Health Organization; 2005.
12. Waring SC, Brown BJ. The threat of communicable diseases following natural disasters: a public health response. *Disaster Management & Response*. 2005;3(2): 41-47.
13. Connolly MA, Gayer M, Ryan MJ, et al. Communicable diseases in complex emergencies: impact and challenges. *The Lancet*. 2004;364(9449): 1974-1983.
14. Shears P, Berry AM, Murphy R, et al. Epidemiological assessment of the health and nutrition of Ethiopian refugees in emergency camps in Sudan, 1985. *British Medical Journal (Clinical Research Edition)*. 1987;295(6593): 314-318.
15. Watson JT, Gayer M, Connolly MA. Epidemics after natural disasters. *Emerging Infectious Diseases*. 2007;13(1): 1-5.
16. Kouadio IK, Aljunid S, Kamigaki T, et al. Infectious diseases following natural disasters: prevention and control measures. *Expert Review of Anti-infective Therapy*. 2012;10(1): 95-104.